42
21e jaargang
mei 2022

NIEUWSBRIEF

Wierde & Dijk

DE VERENIGING VOOR AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER NOORD-GRONINGEN

Workshop Mooi Heem bezoekt groen erf in Westeremden

‘Op onze erven het platteland tot leven wekken’

Deze nieuwsbrief staat volledig in het teken van Mooi Heem, het ervenproject van Wierde & Dijk. Maart 2021 ging Mooi Heem van start. Op de laatste pagina van deze nieuwsbrief leggen we Mooi Heem in het kort uit. Marian van Dongen, bestuurslid van Wierde & Dijk en projectleider van Mooi Heem, heeft er zin. ‘De komende drie jaar gaan we met elkaar zoveel mogelijk Noord-Groninger erven vergroenen.’

Mooi Heem begon niet ongezien. Het startmoment op het erf van Nienhuis-Roebroek in Uithuizen, waar gedeputeerde Johan Hamster een lindeboom plantte, kreeg veel media-aandacht. Meer dan tien kranten en websites – zowel lokale media als landbouwbladen – schreven erover. Marian kijkt er tevreden op terug. Dat ze de coördinatie van Mooi Heem op zich neemt, is niet voor niets. De natuur gaat haar aan hart. Ze maakt zich zorgen. “Op het platteland holt de afgelopen decennia de biodiversiteit achteruit. Vogels nemen in aantal af, net als de vlinders, wilde bijen en andere insecten. Ik ben op de boerderij opgegroeid. Toen hoorde je overal de veldleeuweriken en grutto’s. Nu is het vaak beangstigend stil.”

Marian van Dongen:
‘Met al onze erven samen maken we een groot natuurgebied.’

MET ELKAAR EEN VERSCHIL MAKEN

Met Mooi Heem wil Marian het platteland weer tot leven wekken. “Met alle erven van de leden van Wierde & Dijk kunnen we echt een verschil maken. Creëren we met elkaar natuuroasen met inheemse beplanting, dan geven we de biodiversiteit op het platteland een boost. Erven bieden zoveel natuurkansen. In de beplanting vinden vogels nestgelegenheid, voedsel en schuilplaatsen. Bloeiende struiken vormen een eldorado voor insecten.” Juist dat gezamenlijke trekt haar aan. “Laten we elkaar enthousiast maken en ideeën en beplanting uitwisselen. Met al onze erven samen maken we een groot natuurgebied.”

ERFEIGENAREN INSPIREREN

Mensen willen wel, is haar ervaring, maar weten niet hoe. “Daarom vind ik de

lees verder op de volgende pagina ▶

▼ vervolg van de vorige pagina

workshops en onze andere inspirerende activiteiten zo belangrijk. We willen niet alleen een subsidie op beplanting geven, maar erfeigenaren ook motiveren en stimuleren om hun erven te vergroenen.” Haar eigen tuin in Schouwerzijl laat zien dat een groen erf mogelijk is. “Een natuurparadijsje is het, vol bloemen, struiken en bomen. We krijgen er steeds meer lol in.” De eerste workshop Mooi Heem is intussen gestart. In deze nieuwsbrief leest u er meer over. In mei begint de tweede workshop in Schouwerzijl. Marian haakt dan aan. “Ik ben heel benieuwd naar het verhaal en de adviezen van Stieneke van der Wal die de workshop geeft.” ■

Marian van Dongen (l) houdt lindeboom vast tijdens persmoment

Erfvogels in beeld

In het open Noord-Groninger landschap zijn erven echte natuuroasen. Vogels, zoogdieren en insecten vinden er dekking en voedsel. Mooi Heem brengt de natuur op erven in kaart. Vogelonderzoeker Alwin van Lubeck telt dit voorjaar de broedvogels. Komende zomer gaat hij aan de slag met de libellen.

Blauwborst

’s Ochtend vroeg, rond zonsopkomst, struint Alwin met zijn verrekijker over een vijftal Noord-Groninger erven. Hij kijkt, maar luistert vooral. Veel zangvogels laten zich immers eerder horen dan zien. Alwin weet de vogelgeluiden feilloos te ontcijferen. Elke waarneming voert hij in met een app in het systeem van Sovon Vogelonderzoek Nederland. Vijf keer, tussen eind maart en half juni, doet Alwin dit voor Mooi Heem op vijf boerenerven. Ook Albert-Erik de Winter, bestuurslid van Wierde & Dijk, neemt een aantal erven voor zijn rekening. Alwin is een ervaren vogelaar, maar boerenerven zijn nieuw voor hem. “Daar kom je niet zo snel. Vogelaars kiezen vaak bekende vogelplekken uit, zoals de Eemshaven, het Hunzedal of het Lauwersmeer. Ik ben benieuwd naar de broedvogels op erven.”

31 BROEDENDE VOGELSOORTEN

Drie bezoeken heeft Alwin inmiddels achter de rug. Zijn lijst telt 31 broedende vogelsoorten. Witte Kwikstaart, ringmus, vink, zwarte roodstaart, winterkoning, somt hij er enkele op. De score per erf wisselt. “Op een van de erven staan alleen hoge bomen, zonder ondergroei. Op andere erven groeien struiken, waar roodborsten en winterkoningen in broeden. Een erf heeft ook rietsloten. Daar broeden typische rietvogels als blauwborst, rietzanger en rietgors.” De soortenlijst zal nog toenemen, verwacht hij. “Vogels komen in het voorjaar vanuit Afrika en Zuid-Europa in golven binnen. De boerenzwaluwen en huiszwaluwen moeten nog grotendeels arriveren, net als de spotvogels, tuinfluiters en grauwe vliegenvangers. De bosrietzanger komt pas eind mei.”

LIBELLEN SPOTTEN

Na half juni, wanneer Alwin de broedvogelinventarisatie afrondt, gaat hij aan de slag met libellen. Op meerdere erven brengt hij deze zomer de libellen in kaart. Daarvoor hoeft hij niet vroeg op. Integendeel. “Libellen vliegen vooral bij warm en windstil weer”, legt hij uit. Libellen geven veel informatie over de kwaliteit van grachten en vijvers op erven. “Het voorkomen van veel soorten libellen duidt op een goede waterkwaliteit met veel variatie in water- en oevervegetatie.”Paardenbijter, lantaarntje, viervlek, kleine roodoogjuffer en bloedrode heidelibel zijn enkele soorten die kunnen worden verwacht op de Noord-Groninger erven.

ERFINVENTARISATIES 2022

Niet alleen de broedvogels en libellen brengt het project Mooi Heem op Noord-Groninger erven in kaart. Op een tiental erven vinden meerdere inventarisaties plaats. De groene erven liggen verspreid in Noord-Groningen, onder meer in Rottum, Westeremden, Lammerburen en Eenrum. Leo Stockmann inventariseert voor het tweede jaar op rij de flora en vegetatie. Dit voorjaar op vijf andere erven dan vorig jaar, toen hij in totaal 174 soorten vond.

COLUMN

Piet Glas

GROND

Hogelandster grond leeft. Worteltjes, wormen, kevertjes, kilometers schimmeldraad. Onze klei kan krimpen, zwellen, scheuren en plakken; wordt het droog, staat het in blokken, bij de eerste regen hoor je het water opzuigen, bij doorgaande regen zijn de scheuren weer verdwenen en bij noodweer kan er water blijven staan. Wij boeren bewérken de grond, we ploegen voort, is het gezegde - eeuwenlang wordt in dit gematigde klimaat geploegd, eerst zonder kering, met houten balk en ijzeren punt, vanaf ca. 1850 met een rister (de gedraaide vorm) achter het gesmede ijzer: de Amerikaanse ‘Arend’-ploeg kwam naar Groningen. Gezien door jonge vooruitstrevende boerenzonen op reis overzee, gekocht en verscheept en bij de plaatselijke landbouwvereniging gedemonstreerd. Aan het eind van het jaar verloot of bij opbod verkocht. De plaatselijke smid maakte een kopie en na een paar jaar was er de verbéterde Arendploeg, helemaal toegesneden op de gronden rondom dát ene dorp. Paarden trokken de ploeg en dat bepaalde de capaciteit en de diepte: één schaar breed (30 cm) en maximaal 20 cm diep. In de herfst werd dag in dag uitgeploegd: de grond werd op ‘wintervurg’ (wintervoor) gelegd. Daarvóór werden al na de graanoogst de stoppels geploegd, zo ondiep mogelijk om kweek en distels te bestrijden. Een paar droge weken in de nazomer konden de boer enorm helpen. Nu doen we het anders: ploegen met meer scharen, dieper en als het ons uitkomt. Ook slaan we het over en gaan we ‘niet-kerend-grondbewerken’: woelen op grote diepte en frezen met grote toerentallen.
Verbeteringen? Niet 100 %: ergens in de trekkertijd, de dieselolietijd en de chemische tijd zijn we het contact met de grond kwijtgeraakt. Nieuwe inzichten en wetenschap veronachtzamen vaak oude wetten. Levende grond moet je koesteren, voeden en tijd bieden om te herstellen. Dan blijft de grond iets teruggeven. Denkt nu deze boer met veertig jaar ervaring, in een poging om het begrip duurzaamheid te omschrijven, en in het besef dat één boer niets is in al die eeuwen landwerk.

Boerenzwaluw

Bloedrode heidelibel

Mooi Heem
ervenproject Wierde & Dijk

VAN HET BESTUUR

We zijn blij met deze nieuwsbrief, die helemaal gewijd is aan het ervenproject Mooi Heem. Nuttig voor het landschap op het Hogeland, goed voor de natuur en leuk en leerzaam voor de deelnemers. Het projectteam bestaat uit bestuursleden Marian van Dongen, Harry Hoving en Albert Erik de Winter, aangevuld met Stieneke van de Wal, die het allemaal mag gaan uitvoeren en Addo van der Eijk voor de publiciteit en verslaggeving. Het is begonnen en we zijn er trots op. Veel leesplezier!

Workshop Mooi Heem opent de ogen

De eerste workshop van Mooi Heem is in volle gang. Meer dan twintig deelnemers kregen in april een spervuur aan inspiratie. Tijdens een theorieavond in Huizinge en de zaterdag erop bij een bezoek aan drie groene erven. De deelnemers zijn enthousiast. 'Ik kijk nu anders naar erven. Je leert van elkaar. Ik heb goede ideeën opgedaan voor mijn eigen erf', aldus een deelnemer.

Het erf van Anneke Brandsen in Wirdum is een lust voor het oog. Een hoge kersenboom, een walnoot, overal struiken en hoge bomen: de deelnemers kijken hun ogen uit. Inspirerend, zegt één van hen bij de grote takkenril, boordevol snoeihout. "Ik breng het afvalhout altijd weg, maar dit kan dus ook." Anneke luistert aandachtig, wanneer Stieneke van der Wal – die de workshop geeft – vertelt over natuurkansen op haar erf. Ze doet nieuwe ideeën op. "Leuk om van onze stapels dakpannen en stenen een ruïne te bouwen, speciaal voor insecten", zegt ze. Hun woonhuis – een oude boerderij – staat in de steigers. Aardbevingsschade, legt ze uit. Al twee jaar wonen ze elders. "Ik heb onze tuin wel gemist."

INSPIRERENDE BEELDEN

Vandaag, zaterdag 23 april, bezoeken we drie groene erven. Een van de erven, die van Annelien Kapper rondom boerderij de Har in Westeremden, gaat deels op de schop. De gracht wordt verlengd, een bomenrij geplant en een schuur verdwijnt, waardoor mogelijk ruimte ontstaat voor nieuw groen. De excursie is het tweede deel van de workshop Mooi Heem. Het eerste deel, een theorieles, was afgelopen woensdag. In het fraaie dorpshuis van Huizinge hield Stieneke een gloedvol betoog over de meerwaarde van groene erven. "Juist in Noord-Groningen staan erven vol in het zicht. Het zijn oude historische locaties, met hoge bomen, waar families vaak al generaties wonen en werken. Deze erven vormen natuurhotspots in het weidse agrarische landschap. In het Zuidelijk Westerkwartier, waar ik woon, gaan de erven meer op in het besloten houtsingellandschap."

PLATAAN VERSUS ZOMEREIK

Stieneke pleit voor variatie op het erf. Ze ziet graag veel typen struiken en bomen van verschillende leeftijden. Voor elk vogel, insect en zoogdier wat wils. "Een vlinderstruik is prachtig, maar zonder rupsen geen vlinders. Rupsen leven weer op brandnetels. Maak daar een hoekje voor vrij", spoort ze aan. Cruciaal is de herkomst van de beplanting. Die moet inheems zijn, passend bij de bodem en het landschap. Anders heeft de Noord-Groninger fauna er niets aan. "Van een inheemse zomereik profiteren honderden soorten. Van een uitheemse plataan maar tien. Maar in Zuid-Italië, waar de plataan inheems is, trekt de boom ook honderden soorten aan. Dat komt omdat daar andere soorten leven." Kies daarom voor streekeigen beplanting, benadrukt ze diverse keren. Iep, linde, els, meidoorn, vlier, kardinaalsmuts, Gelderse roos, wilg, somt ze er enkele op.

Carin Gaaikema:
'Ik wil graag de biodiversiteit op mijn erf vergroten.'

Stieneke van der Wal legt geeft uitleg op groen erf

GEVARIEERDE HAGEN

Een spervuur aan inspirerende beelden trekt tijdens de theorieles voorbij. Van slingertuinen tot stinsenveldjes, van een insectenhotel gemaakt van gestapelde pallets tot prachtige solitaire bomen. "Zo'n solitaire boom – een rode beuk, kastanje of treurwilg – heeft ruimte nodig", legt Stieneke uit. Behalve voor bomen houdt ze een warm pleidooi voor hagen. Geen standaard beukenhaag, maar een gevarieerde haag. Ze motiveert om andere soorten te planten. "Kies bijvoorbeeld voor een meidoornhaag of een haag van rozenbottels, liguster en hondsroos." "Die wil ik", fluistert een deelnemer enthousiast over de rozenbottelhaag.

MEER BIODIVERSITEIT

Carin Gaaikema, een van de deelnemers, kijkt tijdens de excursie met belangstelling rond. Ze staat open voor nieuwe ideeën. Haar eigen erf is al groen, maar ze mist diversiteit. "Op mijn erf staan veel dezelfde bomen. Ik ben gek op de natuur – de vogels, beestjes en wilde bijen – en wil graag de biodiversiteit op mijn erf vergroten. Ik ben benieuwd naar Stieneke's adviezen." Achter op haar erf stonden populieren die zijn omgewaaid. "Daar zou weer beplanting kunnen komen. Leuk om dat, zoals Stieneke aangeeft, divers te doen, met verschillende soorten bomen en struiken. Dat neem ik mee uit deze workshop."

Bezoek aan erf van Evert Smink in Loppersum

OMGEWAAIDE POPULIEREN

Het wegvallen van populieren klinkt vaker tijdens de workshop. Ook het boerenerf van Loes de Groot oogt volgens haar te kaal. "Heel heftig. Al die mooie bomen om door de storm. Er moet iets nieuws komen. Misschien iets met lindebomen. Die ruiken zo lekker. Een hele zachte zoete geur." Onderhoud is voor haar een punt van zorg. Ze wil onderhoudsarm. "Voor veel onderhoud hebben we weinig tijd", legt ze uit. Cor Peter Feitsma sluit zich daarbij aan. Ook hij zoekt een invulling voor een strakke rij populieren op zijn erf. Hij heeft inspiratie opgedaan. Minder strak, wil hij de nieuwe beplanting. In elk geval niet kaal, zoals hij vaak ziet bij collega's. "Dat vind ik helemaal niets. Ik wil een groene oase, maar er niet teveel werk van. We hebben meer te doen op het boerenbedrijf."

ERFBEPLANTING BESTELLEN

Stieneke's adviezen vragen niet meer werk. Integendeel. "Maai juist minder, zodat overhoekjes op het erf verruigen. Ideaal voor brandnetels en andere wilde planten. Of zet je maaimachine op een hogere stand. Wat ook kan is het breder maken van singels. Dan krijgen struiken meer ruimte. Hoe breder de singel, hoe hoger de natuurwaarden. Scheelt ook weer maaien." Op het derde erf dat we bezoeken, van Evert Smink in Loppersum, zien we het resultaat van niet maaien, namelijk een veldje vol met winterakonieten, sneeuwklokjes en prachtige kievitsbloemen. Elders in deze nieuwsbrief vertelt hij er meer over. Komend najaar ontmoet de groep elkaar weer. Tijdens een praktijkochtend gaan de handen uit de mouwen. Op het programma staat dan onder meer het snoeien en planten van bomen en struiken. De tuinadviezen, waarbij Stieneke aan huis komt, zijn gestart. "Maak alvast een schets", houdt ze het gezelschap voor. "Bedenk wat je zelf op je erf wilt. Dan bedenken we samen wat mogelijk is en vullen we een bestellijst in voor nieuwe bomen en struiken. In het najaar bestellen we de erfbeplanting." ■

Ook zo'n workshop meemaken? Dat kan, in oktober (5 en 8 oktober en 25 en 29 oktober) en eind maart 2023 (29 maart en 1 april) organiseren we de volgende workshops. Telkens op andere locaties. Kijk op onze website www.wierde-en-dijk.nl voor meer informatie over de workshop. Opgeven of vragen: mail ons via mooiheem@wierde-en-dijk.nl.

Theorieles in dorpshuis Huizinge

Oude fruitrassen redden

Mooi Heem promoot inheemse beplanting. Daar horen ook noordelijke fruitrassen bij, zoals Groninger Kroon en Spiegelpeer. Lubbert Dijk van Kwekerij de Baggelhof, een historische vruchtboomkwekerij, levert komend najaar fruitbomen aan deelnemers van workshop Mooi Heem. Zijn kwekerij is een schatkamer vol oude fruitrassen. Ze zijn lekker ook!

Fruitbomen op kwekerij van Lubbert Dijk

Groninger Kroon, Rode Pippeling, Zoete Kroon, Spiegelpeer, Winschoter Glorie. Wat hebben deze namen gemeen? Het zijn Groninger fruitrassen en groeien op de kwekerij van Lubbert Dijk vlakbij de Drents-Groninger grens. Meer dan tweehonderd oude rassen kweekt hij. Dijk maakt zich sterk voor oude streekrassen - “Wat uit de buurt komt, is altijd goed” - en hoopt dat deelnemers aan de workshop Mooi Heem kiezen voor noordelijke fruitrassen. “Deze rassen horen op Noord-Groninger erven thuis. Vroeger stond op bijna elk erf een aantal fruitbomen. In de loop van de jaren zijn er veel uit het landschap verdwenen.”

Jan Veel:
‘Lubbert heeft de rassen die wij terugvonden in zijn assortiment.’

GEMENGD FRUIT

In mei staan Dijks fruitbomen in volle bloei. Pas komende november kan hij ze leveren. “De bomen staan nu in het blad. Verplant ik ze, dan gaan ze dood. Dat kan pas als een boom in rust is.” Zijn kwekerij is het toonbeeld van een natuurlijk erf. Landschappelijke inpassing vindt hij belangrijk. Rondom de kwekerij groeien meidoornheggen en andere inheemse beplanting, waar vogels dekking en voedsel vinden. Hij raadt variatie aan. “Appel, peer, pruim, walnoot, kers: ze bloeien en leveren vruchten in verschillende perioden. Zo krijgen wilde bijen, vlinders en insecten langere tijd nectar, stuifmeel, zaden en ander voedsel.” Ook erfeigenaren profiteren van variatie. Meer soorten fruit, vaker in het jaar vers fruit en risicospreiding, somt hij enkele voordelen op. “Met meerdere rassen spreid je het risico van plagen en ziektes.”

OUDE FRUITRASSEN BEHOUDEN

Een aantal van Dijks oude fruitrassen komt van de Vrienden van het Oude Fruit. “We verzamelen oude fruitrassen”, legt Jan Veel, een van de vrienden, uit. Al een kwart eeuw sporen De Vrienden van het Oude Fruit oude fruitrassen op. Ze vonden reeds ‘verdwenen’ soorten, zoals de Spiegelpeer, terug. “We brengen oude rassen op naam, nemen er enthout van en bewaren ze in collectietuinen en boomgaarden. Zo redden we oude fruitrassen van de ondergang.” Informatie over oude rassen haalt Veel uit naslagwerken en boeken als ‘Pomologia’ uit 1758 van Johann Hermann Knoop. De grootste collectietuin van oude fruitrassen in Noord-Nederland staat in het Drentse Frederiksoord. In Groningen zijn volgens Veel bij veel borgen boomgaarden met oude fruitrassen te vinden. Onder meer bij Menkemaborg in Uithuizen, Verhildersum in Leens en de Hamsterborg in Den Ham. “De borgen behouden ook dit historisch erfgoed.”

SCHAARSTE AAN FRUITBOMEN

Oude fruitrassen aanplanten vindt Veel belangrijk. Nog altijd verdwijnen volgens hem fruitbomen uit het landschap. “In de jaren 70 vond een kaalslag plaats van hoogstamboomgaarden. Veel kwekers stopten destijds. Sindsdien is weinig aangeplant, waardoor bomen op leeftijd raken. Een hoogstam appelboom wordt een mensenleeftijd, een peer meer dan een eeuw en een pruim een jaar of dertig.” Bij Lubbert Dijk is Mooi Heem aan het juiste adres, verzekert Veel. “Lubbert is de voornaamste fruitboomkweker van oude rassen in het noorden. Hij heeft de rassen die wij terugvonden in zijn assortiment.” Dijk constateert tevreden dat de populariteit van noordelijke fruitrassen toeneemt. Er is zelfs sprake van schaarste aan bomen. “Mensen willen graag meteen dikke fruitbomen van een jaar of tien. Maar die moeten eerst groeien.” Jan Veel heeft voor de workshop Mooi Heem de rassenlijst gemaakt voor appel-, peren- en pruimensoorten. ■

‘Mien heem’

Evert Smink: ‘Mijn erf is een levend organisme’

Evert kijk vaak naar buiten. Met de verrekijker, die altijd op de vensterbank klaarstaat, spot hij de vogels op zijn erf en akkers. Boerenzwaluw, sperwer, spotvogel, ijsvogel, grauwe kiekendief, somt hij er enkele op. Oude bomen gaven de doorslag, toen hij een kwart eeuw geleden een boerderij zocht. De Boelemaheert in Loppersum voelde goed. “Zonder de bomen had ik de boerderij niet gekocht. Andere boerderijen waren liefdeloos, zonder erfbeplanting. Bijna doods. Ik wil een levend erf”, zegt hij. Bij aanvang liepen er schapen en kampte de tuin met achterstallig onderhoud. Evert maakte er zijn eigen paradijs van. Met talloze ‘kamers’, zoals hij de verschillende delen noemt. Uit het voorraam zien we de chique kamer, met een lage buxushaag in Franse stijl, en lindebomen. “Bloeien de lindes, dan ruikt het heerlijk. De bloesem trekt insecten aan. Boerenzwaluwen scheren er langs, op jacht naar vliegjes en mugjes. Van de bloesem zet ik thee. Ik eet graag uit eigen tuin.” Buiten bezoeken we een grasveld boordevol stinsenplanten. Winterakonieten kleuren geel, sneeuwklokjes wit. Trots is hij op de prachtige kievitsbloemen. Tegenwoordig een zeldzame verschijning en wettelijk beschermd. De paarse bloemen bengelen als klokken aan de stengels. Her en der bungelt een witte bloem. “Het worden er steeds meer.” Evert houdt van natuurlijk. Wie de bijen, vlinders en vogels een warm hart toedraagt, hoeft volgens hem maar één ding te doen: de tuin vol zetten met inheemse beplanting. Haal geen exoten binnen, adviseert hij, want dan komt een tuin niet tot leven. In zijn natuurbosje doet hij vooral niets. “Ik haal er hout voor mijn kachel. Het wordt een voedselbos, met bessenstruiken, tamme kastanje, framboos en walnoot.” ■

Wat is Mooi Heem?

Met het project Mooi Heem helpen we erfeigenaren in het buitengebied, zowel boeren als burgers, met het vergroenen van hun erf. Groene erven maken het Noord-Groninger landschap aantrekkelijker. We willen meer streekeigen bomen en struiken die hier van oudsher thuishoren. Juist in deze beplanting leven veel vogels, wilde bijen, vlinders en andere dieren. Mooi Heem bestaat uit drie onderdelen.

De vroege erfvogelexcursie op 14 mei op twee erven. Piet Glas: 'Leo Stockmann heeft ons leren luisteren naar de vogels. Dat wil zeggen om uit een kakafonie van vogelgeluiden slechts één riedeltje te filteren en daar een vogelsoort aan te herkennen.'

NATUURINVENTARISATIES OP ERVEN (PAGINA 3)

Welke dieren en planten leven op Noord-Groningse erven in het buitengebied? Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden, struinen natuurkenners de komende tijd over meerdere erven. Ze brengen er de broedvogels, planten, zoogdieren, nachtvlinders, wilde bijen, libellen en andere soorten in kaart. Het eerste onderzoek naar de flora op boerenerven is inmiddels uitgevoerd.

WORKSHOP MOOI HEEM (PAGINA 4-5)

Woont u in het buitengebied in Noord-Groningen en wilt u aan de slag met uw erf of tuin? Neem dan deel aan onze workshop. Een workshop Mooi Heem bestaat uit theorie- en praktijklessen, een mondeling tuinadvies op uw eigen erf en een financiële bijdrage voor de aankoop van streekeigen beplanting.

LEZINGEN EN EXCURSIES

De komende jaren organiseren we meerdere lezingen en excursies over natuur op erven. Komende najaar vindt een excursie plaats. Houd de website van Wierde & Dijk in de gaten voor het exacte programma.

Op de hoogte blijven over Mooi Heem? Meld u aan voor onze nieuwsbrief. Dat kan via de site van Wierde & Dijk of via ons speciale mailadres mooiheem@wierde-en-dijk.nl. Via het mailadres kunt u zich ook opgeven voor een workshop, lezing of excursie. We zoeken ook mensen die het leuk vinden om activiteiten voor Mooi Heem te organiseren.

HET PROJECT MOOI HEEM IS FINANCIEEL MOGELIJK GEMAAKT DANKZIJ BIJDRAGEN VAN:

nationaal programma groningen · provincie groningen · Toukomst: · gemeente EEMSDELTA · gemeente Het Hogeland

Contactpersonen Wierde & Dijk

Bestuursleden:

Geert Bos, voorzitter	06 12 65 03 31	bos-schutter@online.nl
Aniëla Sirks, secretaris	06 13 50 42 78	info@wierde-en-dijk.nl
Harry Hoving, penningmeester	06 49 60 64 88	hhj.hoving@gmail.com
Piet Glas	0596 55 12 14	pietglas@eikemaheert.nl
Albert-Erik de Winter	06 30 60 57 37	aedewinter@hotmail.com
Marian van Dongen	06 13 57 40 92	bertusenmarian@ziggo.nl

Postadres: Wierde & Dijk, Ploegersweg 7, 9991 CA Middelstum
E: info@wierde-en-dijk.nl W: www.wierde-en-dijk.nl
Secretariaat: Aniëla Sirks, Ploegersweg 7, 9991 CA Middelstum

De Nieuwsbrief Wierde & Dijk is een uitgave van de vereniging voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer Noord-Groningen.

Redactie: PR-commissie Wierde & Dijk
Beeld: Addo van der Eijk (p. 1, 2, 4, 5, 6, 7), Albert-Erik de Winter (p. 2, 3), Kwekerij de Baggelhof (p. 6), Yolanda van Weert (p. 8)
Tekst en eindredactie: Addo van der Eijk
Vormgeving: Fenatic
Druk: Drukland

ISSN: 1879-4408

LID WORDEN
Streekbewoners, burgers en boeren, kunnen lid worden van Wierde & Dijk. Het lidmaatschap kost 25 euro per kalenderjaar. Donateurs ondersteunen Wierde & Dijk voor minimaal 15 euro per jaar. Tenminste een maal per jaar ontvangen leden en donateurs een gedrukte nieuwsbrief. Zij worden uitgenodigd voor bijeenkomsten en activiteiten. Aanmelden voor het lidmaatschap kan door een e-mail te sturen naar info@wierde-en-dijk.nl met daarin uw adresgegevens.